Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 50 — Ljubljana, četrtek 2. marca 1939 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA. Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Francove priprave za ofenzivo proti Madridu:

Pred odločitvijo republikanske vlade

Na svoji današnji seji bo Negrinova vlada sklepala o nadaljnjih ukrepih po francoskem in angleškem priznanju Francove vlade — Del Vayo zagotavlja, da so republikanci še nadalje pripravljeni boriti se do zadnjega

Hendaye, 2. marca o. Državljanska vojna v Španiji traja skoraj že tisoč dni. Na frontah je sedaj mirno. General Franco čaka na razvoj dogodkov v republikanski Španiji, da bi mu ne bilo treba zaman trošiti sil z morebitno ofenzivo, ki bi znova zahtevala ogromne žrtve vojnih potrebščin in ljudi. Kljub temu pripravlja njegov generalni štab načrte za ofenzivo proti Madridu, ker baje republikanska vlada vztraja pri svojem prepričanju, da se je treba boriti dalje.

O tem priča tudi komunike o seji dr. Negrinove vlade, ki se je sestala včeraj nekje v bližini Alicanta. Seje so se udeležili vsi člani vlade. Na seji, pravi komunike, sicer niso bili sprejeti nikaki definitivni sklepi, odločilna pa bo današnja seja vlade, ki bo v Madridu Komunike pravi dalje, da je zunanji minister Del Vayo izjavil novinarjem v Alicantu, da so v republikanski Španiji vsi na svojem mestu. Neresnične so vesti, ki so se razširile v tujini o neredih na republikanskem ozemlju. Novinarji se lahko o tem sami prepričajo. Vlada, vojska in ostalo prebivalstvo vedo, da je položaj težaven. Nikomur se to ne prikriva, vendar pa je vsak skrajno discipliniran in pripravljen boriti se do zadnjega, najbolj disciplinirana pa je republikanski narod na frontah. Tudi o tem se bodo novinarji že v kratkem lahko osebno prepričali.

Komunike o seji republikanske vlade

MADRID, 2. marca. AA. Komunike o izredni seji vlade, ki je bila v neki vasi v bližini Alicanta pod predsedstvom Negrina, se glasi:

Vlada je prejela uradno obvestilo o ostavki predsednika republike Azane. Na osnovi čl. 74 ustave vrši dolžnost predsednika republike, dokler je to mesto nezasedeno, predsednik parlamenta. Zato je prevzel začasno predsedniške posle Martinez Barrio, predsednik kortesa. Vlada pričuje sedaj sredstva za izvršitev določb v čl. 68 in 74 španske ustave.

Barrio kandidat za predsednika republike

MADRID, 2. marca. AA. **Ker je predsednik španske republike Azana podal ostavko, se mora v roku 8 dni izvoliti nov predsednik republike. Za to mesto je po zatrdilu političnih krogov določen predsednik cortesa Martinez Barrio, ki opravlja sedaj začasno posle predsednika republike.**

Posvetovanja generala Miaje

MADRID, 2. marca. AA. General Miaja je prispel snoči v spremstvu generala Manuela Matalana na osrednje bojišče, kjer je imel daljši razgovor z generalom Casadom, poveljnikom srednjega dela bojišča.

Francosko sporočilo generalu Francu

PARIZ, 2. marca. e. Pomočnik direktorja političnega oddelka zunanjega ministrstva Rochat je odpotoval snoči ob 20.50 v Burgos, kjer bo sporočil uradno nacionalistični vladi, da jo je Francija priznala de jure.

Maršal Petain poslanik v Burgosu

PARIZ, 2. marca. e. Dopoldne je bila važna seja ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na seji je bil imenovan poslanik za Burgos. V dobro poučenih krogih trdijo, da je min. predsednik Daladier pozval snoči k sebi maršala Petaina in mu ponudil mesto poslanika v Burgosu. Po glasovih iz ožje okolice maršala Petaina je kljub visoki starosti 83 let ponudbo sprejel, a le za omejen čas.

Grško priznanje Francove Španije

ATENE, 2. marca. e. V smislu sklepa konference Balkanske zveze v Bukarešti, je grška vlada včeraj sklenila, da prizna de jure Francovo vlado. Sedanji predstavnik Grčije v Burgosu, Argiropulos, je o tem sklepu svoje vlade že obvestil generala Franca. To je sporočil tudi grški zunanji minister predstavniku Francove Španije v Atenah. Sedanji grški predstavnik v Burgosu, Argiropulos, je bil imenovan za izrednega poslanika v Španiji.

Tudi Amerika bo priznala generala Franca

Washington, 2. marca. AA. V političnih krogih trdijo, da bo vlada v soboto, ko se bo vrnil predsednik Roosevelt v Washington, predlagala, naj se Francova vlada v Španiji prizna de jure. Priznanje bi se objavilo prihodnji teden. Politični krogi naglašajo, da so Zedinjene države že prej ukinile svoje diplomatsko zastopstvo v Perpignanu, ki je odtod vzdrževalo zveze z republikansko vlado v Španiji. Politični krogi naglašajo potrebo ureditve normalnih diplomatskih odnošajev z nacionalistično Španijo, ker imajo ameriški državljani naložen v Španiji velik kapital.

Bonnet o francoski zunanji politiki

Obnova francoskega prestiža v vzhodni in srednji Evropi

Pariz, 2. marca e. Zunanji minister Bonnet je včeraj popoldne na seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve obširno poročal o zunanjem političnem položaju. Najprej je očrtal potek pogajanj senatorja Berarda z zastopnikom Francove Španije generalom Jordano in razložil okoliščine, v katerih je francoska vlada priznala Francovo vlado de jure. V nadaljnjem svojem govoru je z zadovoljstvom podčrtal zboljšanje položaja v vzhodni in srednji Evropi, kjer se je prestiž Francije v zadnjih mesecih znatno dvignil, predvsem zaradi konsolidacije notranje politike v Franciji sami, kakor tudi zaradi angleško-francoske solidarnosti. Povečal se je zlasti francoski vpliv na Nizozemskem, Danskem, v Rumuniji in na Poljskem. Glede obiska grofa Ciana v Varšavi je Bonnet izjavil, da je italijanska vlada doživela razočaranje, ker je zunanji minister Beck jasno manifestiral prijateljstvo Poljske in njeno pripadnost k Franciji, kakor tudi njeno zvestobo v primeru odkritega napada. Prav tako je poudarjal važnost Rooseveltovih izjav glede dobave ameriških letal Franciji. Službeno poročilo, izdano po seji, naglaša, da je Bonnet pozval v imenu Francije razne države za sprejem večjega števila španskih beguncev, da pa je povsod dobil negativen odgovor, pač pa so se nekatere države zavezale, da bodo z denarjem prispevale za vzdrževanje beguncev.

Napetost na Sahalinu

Japonski obrambni ukrepi za primer spopada z Rusijo

TOKIO, 2. marca. br. **Japonski listi poročajo o novi napetosti na Sahalinu. V parlamentu je neki poslanec ugotovil, da Japonci na otoku niso zadostno pripravljeni za morebitni spopad z Rusi. Zastopnik ministrstva je na vse to pripomnil, da je na otoku 5000 ruskih vojakov in 600 japonskih orožnikov, tehnično pa so se Japonci docela pripravili za obrambo svojega dela otoka.**

Japonska ofenziva v Kiangsuju

Čungking, 2. marca. AA. Reuter: Po kitajskem poročilu iz Hvajinga, kjer je sedež upravnih oblasti pokrajine Kiangsu, so v severnem delu v teku srditi boji. Hvajing in Tunghaj, končna postaja lunghajske železnice, sta v središču japonske ofenzive. Japonski oddelki prodirajo v treh kolonah s podporo tankov in letal. Po tridnevnih bojih so Japonci zavzeli Čajoči in Janho. Na okoliških cestah se boji še nadaljujejo. Gorovje Čungtijao v južnozahodnem delu Šansija je zdaj očiščeno japonskih čet. Kitajski oddelki krepko napadajo v vzhodnem Honanu v trikotniku železnice Pejping—Hankov—Lunghaj.

Japonski protest pri angleški vladi

TOKIO, 2. marca. br. Namestnik zunanjega ministra je imel včeraj daljši razgovor z angleškim poslanikom Craigiem. Kakor poročajo, je sporočil protest japonske vlade, zaradi postopanja z Japonci v Singapuru. Angleške oblasti v Singapuru so uvedle preiskavo.

Japonski vrhovni poveljnik v Hongkongu

Hongkong, 2. marca. AA. Snoči je prispel v Hongkong vrhovni poveljnik japonskih čet na južnem Kitajskem, general Tanaka. Obiskal bo poveljnike angleških kolonijskih čet, s katerimi bo razpravljal o poravnavi spora, ki je nastal zaradi bombardiranja angleškega ozemlja.

Belgijska vladna kriza pred rešitvijo

Bruselj, 2. marca. i. Kralj Leopold je včeraj popoldne sprejel v avdijenci senatorja Soudana, ki nadaljuje pogajanja za sestavo vlade in upa, da se mu bo to posrečilo. Vlada, v kateri bi sodelovale vse tri glavne stranke, socialisti, liberalci in katoličani, bo najbrže sestavljena že dopoldne. Kar se tiče Martensove afere, je nameravana rešitev, ki bi mogla zadovoljiti Flamce in liberalce. Anketna komisija bo vsekakor ostala. Soudan je izjavil, da bo finančno ministrstvo prevzel Jansen, poslanec katoliške stranke. Flamski poslanci katoliške stranke so izjavili, da zahtevajo za Flandrijo prosvetno avtonomijo. Zveza bivših flamskih bojevnikov ter flamska prosvetna društva so že zahtevale v posebni spomenici, ki so jo poslale kralju, kulturno avtonomijo.

Odpuščanje Italijanov v Tunisu

MILAN, 2. marca. o. »Gazzetta del Popolo« poroča, da so velika industrijska podjetja v Tunisu pričela odpovedovati službo Italijanom kar v množicah. Doslej je bilo odpuščenih samo v Tunisu 4000 Italijanov.

Rumunsko-poljsko sodelovanje

Istovetnost poljskih in rumunskih stremljenj za ohranitev ravnotežja v Podunavju

Bukarešta, 2. marca. br. Zunanji minister Gafencu bo odpotoval jutri zjutraj na uraden obisk v Varšavo. Spremljala ga bosta generalni tajnik ministrstva za zunanje zadeve Creceanu in kabinetni šef Pop. Gafencu bo prispel v Varšavo 4. marca zjutraj ter bo ostal na Poljskem tri dni. Listi pišejo, da ta obisk ne bo velikega pomena samo za okrepitev prisrčnih zaveznških odnošajev med Poljsko in Rumunijo, pač pa tudi za splošni mir v Evropi.

BUKAREŠTA, 2. marca. e. Obisk rumunskega zunanjega ministra Gafenca v Varšavi, kamor bo prispel v soboto, zbuja glavno zanimanje političnih krogov in diplomatov v Bukarešti. V prvi vrsti poudarjajo, da prihaja ta obisk takoj po obisku grofa Ciana, čeprav ni z njim v nobeni zvezi. V pristojnih rumunskih krogih označujejo rumunsko stališče napram Poljski takole:

Mednarodna politika Poljske je imela vedno posebno obeležje realnosti in sicer zaradi tega, ker je Poljska v zelo težkem položaju. Zato si mora prizadevati, da živi s sosedi za vsako ceno v najboljših odnošajih, zaradi česar spadajo vsi drugi interesi v podrejeno vrsto. Rumunski politični in diplomatski krogi poudarjajo, da obstoja v tem pogledu med Rumunijo in Poljsko očividna sporednost. Tudi Rumunija mora voditi realno politiko ravnotežja in miru, ki ga je treba v Podunavju na vsak način ohraniti. Rumunija si zaradi tega kakor Poljska prizadeva, da z vsemi svojimi sosedi doseže iskren sporazum. Rumunski politični krogi mislijo, da bo obisk zunanjega ministra Gafenca v Varšavi le poglobil zvezo med obema državama. Gafencu se je v ostalem v zadnjih letih pokazal kot navdušen pristaš in zagovornik zbližanja s Poljsko. Kot publicist je vedno zagovarjal to zvezo in skušal prepričati rumunsko javnost o koristi zveze s Poljsko.

Vstop Nemčije v mednarodno podunavsko komisijo

Včeraj je bil v Bukarešti podpisan protokol, po katerem postane Nemčija enakopravna članica podunavske komisije

BUKAREŠTA, 2. marca. e. Snoči ob 18. je bil v ministrstvu za zunanje zadeve ob prisotnosti zunanjega ministra Gafenca ter poslanikov Nemčije, Italije, Anglije in Francije podpisan protokol, na podlagi katerega Nemčija vstopi v mednarodno podunavsko komisijo. Pristop Nemčije je posledica priključitve Avstrije k Nemčiji, ki je na ta način postala največja država v Podunavju. Ministru Gafencu je bil nato izročen akt, s katerim sta Italija in Nemčija ratificirali sklep podunavske konference v Sinaji 18. avgusta 1938, po katerem se Rumunija vračajo v vseh rumunskih pristaniščih njene nacionalne pravice sodne pristojnosti na Dunavu, kakor tudi v vseh prekopih in ustju Dunava.

Sporazum o pristopu Nemčije v podunavsko komisijo ter pristopu Nemčije in Italije k sporazumu, sklenjenem 18. avgusta 1938 v Sinaji, ima štiri člene. Prvi člen pravi, da vstopa nemška vlada v podunavsko komisijo kot popolnoma enakopravna članica z ostalimi v komisiji zastopanimi državami. Drugi člen pravi, da pristopata nemška in italijanska vlada k sporazumu glede izvrševanja oblasti podunavske komisije, ki je bil podpisan v Sinaji 18. avgusta 1938. Tretji člen govori o pogojih sprejemanja in plače osebja, zadnji člen pa določa način ratifikacije gornjih sporazumov. Sinajski in sedanji sporazum bosta istočasno ratificirana in bosta istočasno stopila v veljavo.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 2. III. 1939

Kranjska gora 810 m: —6, solnčno, 20 cm snega, sren,
Kranjska gora-Vršič 1523 m: —3, solnčno, 60 cm snega, pršič,
Rateče-Planica 870 m: —6, solnčno, 20 cm snega, sren, skakalnice uporabne,
Planica-Slatna 950 m: —6, solnčno, 30 cm snega, sren,
Planica-Tamar 1108 m: —6, solnčno, 55 cm snega, pršič,
Peč Petelinjek 1440 m: —6, solnčno, osojno 45 cm snega, pršič,
Pokljuka 1300 m: —3, solnčno, 5 cm prašiča, 60 cm podlage,
Bohinj »Zlatorog« 530 m: —2, solnčno, 5 cm snega, osrenjen,
Dom na Komni 1520 m: —5, solnčno, 15 cm pršiča, 130 cm podlage
Dom na Voglu 1520 m: —4, solnčno, 140 cm snega, pršič,
Velika Planina 1558 m: —4, solnčno, 40 cm snega, prisojno osrenjen, osojno pršič,
Dom na Krvavcu 1700 m: —5, solnčno, 70 cm snega, pršič.

1. III. 1939

Mozirska planina 1344 m: —5, oblačno, 10 cm pršiča, 60 cm podlage,
Koča pod Kopo 1377 m: —5, sneži, 65 cm snega, pršič,
Koča na Pesku 1382 m: —5, sneži, 80 cm snega, pršič,

Političnі obzornik

Oj Slovani, kje so vaše meje, oj Slovani, sluge narodov...

III.

Opozarjamo tu na spor radi Tješina v tragičnem trenutku, ko se je reševala usoda obstoja Češkoslovaške kot nezavisne države. Takšne prehodne etnografske cone obstojajo med Poljaki in Rusi, med Srbi in Bolgari, med Srbohrvati in Slovaki, da ne govorimo tu o tesni jezikovni zvezi med hrvatskimi in slovenskimi kajkavci, o taksisto tesni sorodnosti med Slovaki in Čehi, pa celo evo med Hrvati in Srbi, med katerimi sploh ni mogoče potegniti nobene, niti približne meje. Takšni prepiri in spori pa medsebojne krvave borbe med posameznimi slovanskimi narodi so od nekdaj slabili njihove sile in jih spreminjali v predmet izkoriščanja s strani sosedov, ki so sistematično in neprestano zavzemali in prisvajali njihovo ozemlje.

Točno po oni narodni prislovici: »Kdor noče brata za brata, dobi tujca za gospodarja!« je usodna karakteristika Slovanov, da v medsebojnih sporih vedno in vselej kličejo na pomoč kot razsodnike prav one, ki samo preže na priliko, da bi se vmešali v spor in prepir izkoristili za sebe. Srbski knezi iz dobe razpadanja Dušanove kraljevine so se v svojih medsebojnih sporih in borbah stalno obračali za pomoč in posredovanje k osvojevalni Turčiji, dokler niso končno postali vsi sužnji svojega »razsodnika« in »pomagača«. Toda preteklost, kakor se zdi, ni slovanskih narodov ničesar naučila, nobeni svarilni zgledi niso pomagali.

Ko je prišlo na dnevni red češkoslovaško vprašanje in tekom njegovega tragičnega razvoja, je zopet stopila v ospredje in zavzela prevladujoč položaj stara slovanska nesloga in neuvidevnost. V času krize je bil potreben neskrupulozen in strahovit zamah madžarskega biča in udarec naravnost po obrazu, da so se slovaški separatisti predramili iz svoje brezmejne zabitosti, pri tem nočemo izgubiti niti besedice o neslovanskem postopanju Poljske.

Bodo-li tudi posledice propasti Češkoslovaške ostale brez posledic? Ali morejo tudi popolnoma določene smernice nemškega prodiranja pustiti slovanske vodilne državnike na stališču, ki so ga do sedaj zavzemali? Pa ne samo slovanske državnike, marveč tudi one drugih držav, ki so na potu temu prodiranju? Ponavlja se naša zgodovina iz dobe srednjeveškega propadanja po carju Dušanu: Ono, kar je v tej dobi za zaslepljene srbske kneze Turčija v svojem osvojevalnem naponu, to je danes za slovanske in druge državnike tretji rajh! Po pismenih, z merodajnega mesta jasno določenih navodilih je podal vodja Nemcev, ki so ostali v okrnjeni Češkoslovaški, Kunt javno izjavo o misiji teh Nemcev v bodočnosti. Ta misija je ista, tako je poudarjal, kakor je bila sveočasno misija sudetskih Nemcev. Ali niso tu jasno označeni vsi nadaljnji cilji?! Kakor praški Kunt, prav isto misli tudi mariborski ali novosadski Kunt, kakor tudi oni v Pešti, v Bukarešti, v Varšavi, v Kijevu in Odesi ali v kaki zapuščeni nemški naseibini v plodnem ruskem Povolžju, ob potu na Črno morje.

Vsi so ti Kunti isti, z istimi cilji. Toda mi se niti najmanj nanje ne srdimo, ker oni izpolnjujejo samo svojo dolžnost, izvršujejo svojo »misijo«, tako kakor jim ukazuje genij naroda, ki mu pripadajo.

Mi se jezimo, mi se srdimo na slovansko neuvidevnost in na slovansko prokletstvo — neslogo!

Zakaj tudi mi ne izpolnjujemo svoje dolžnosti, zakaj tudi mi ne izvršujemo misije slovanskega genija?! Ali je morda točno nemško učenje o slovanski manjvrednosti in o tem, da so »Slovani samo zgodovinsko gnojilo« za pognojenje nemške njive?!

Genialni pesniki in kulturne vrednote, ki so jih dajali in jih še dajejo posamezni slovanski narodi, odločno in jasno govore proti tej nemški tezi.

Toda dejstvo je, da mi sami s svojimi medsebojnimi prepiri in spori in s svojo neuvidevnostjo dajemo pobudo osvojevalnim težnjam raznih sosedov in pripravljamo sebi sužnjstvo, iz katerega se ne bomo, ako ga dopustimo, nikdar več rešili!

To je strašen opomin in svarilo dogodkov iz dobe, v kateri živimo. Ali je treba o tem še govoriti?

Izgon italijanskega novinarja iz Francije

PARIZ, 2. marca. br. Italijansko ministrstvo za ljudsko kulturo je pred dnevi izgnalo iz Italije dva francoska novinarja, poročevalca listov »Paris Soir« in »Journal des Debats«, včeraj pa je bil izgnan iz Francije poročevalec milanskega lista »Corriere della Sera«.

Borzna poročila.

Curih, 2. marca. Beograd 10, Pariz 11.66, London 20.63, New York 440, Bruselj 74.05, Milan 23.15, Amsterdam 233.30, Berlin 176.55, Praga 15.05, Varšava 83, Bukarešta 3.37.

Pozor!
VSTOPNICE SO OD DANES NAPREJ V PRODAJI!
SVENGALI
priredi na vsecbčo željo občinstva
še en eksperimentalni večer
3. MARCA (v petek) OB 21. URI
V KINU UNIONU

Občinski proračun sprejet

V primeri s prvotnim osnutkom je finančni odbor povečal proračun za 751.000 din, od lanskega pa je skoraj za 6 milijonov višji

Ljubljana, 2. marca

Ljubljanski mestni svet je imel včeraj proračunsko sejo, ki je trajala neprekinjeno od 17. do 22. ure. Župan dr. Adlešič je v uvodnem govoru naglasil, da je sedanji proračun sestavljen kot temelj bodočih proračunov in da predvideva izključno le neobhodno potrebne izdatke, da pa kljub temu izkazuje porast 5,787,248 din nasproti lanskemu. Precejšen del novih izdatkov je nastal zaradi raznih zakonov in uredb, po katerih se mora mesto ravnati, kar znaša 13% celotnega proračuna. Plačila dolgov nanesejo letno 23 milijonov din. Če bi hotel mestni svet ustreči mnogim željam za popolnejšo ureditev in olepšavo Ljubljane, bi bilo treba proračun povišati še za 10 milijonov. Izboljšanje gospodarske konjunkture je pripomoglo do znatnih prihrankov. Župan je dalje omenil očitke, da mestna občina uničuje ljubljansko industrijo, ker ji nalaga prevelike dajatve. Trdil je, da je tako stanje zakrivil centralizem in pomanjkanje socialnega čuta, zlasti pri prikritem tujem kapitalu. Visoke železniške tarife znatno ovirajo prodajo naših pridelkov in izdelkov in je n. pr. prevoz premoga iz Anglije na Sušak cenejši kakor iz Trbovelj na Sušak. Slovenija bi morala uživati enake olajšave kakor središče države. V Ljubljani ščiti delavca inspekcija dela, kljub temu pa zlasti tuji kapital brezsrčno izrablja delavstvo. Ljubljana si zato ne želi takih industrij.

Načelnik finančnega odbora prof. Dermastja je podal ekspoze o proračunu in so njegova izvajanja trajala do 21. Proračun predvideva 123.608.766 din dohodkov in izdatkov in odpade na vsakega prebivalca Ljubljane s 86.000 ljudmi 1425 din dajatev. Na administrativni proračun odpade 73 milijonov, ostalo na mestna podjetja. Za razne gradnje in modernizacijo bi Ljubljana v prihodnjih 5 letih potrebovala 100 milijonov. Iz banovinskega bednostnega fonda je mesto prejelo letos le 50.000 din, vplača pa letno 2.5 milijona din, enako je mestna občina prejela od okrajnega cestnega odbora namesto 800.000 le 400.000 din, čeprav je plačala 1,644.000 din. 1. oktobra 1938 je imelo mesto 640 pragmatičnih nameščencev, dalje 365 pogodbenih in 282 upokojencev, skupaj 1285. Od l. 1935 je število pragmatičnih nameščencev naraslo za 104 ali 19%, celotno število nameščencev in upokojencev pa za 335 ali 35%. Dolgovi mestne občine bodo znašali 31. marca t. l. 193,224.141 din, s poroštvi in jamstvi pa skupno 200.6 mil. din, kar je za 10 milijonov manj kakor l. 1935, ko so znašali dolgovi mestne občine 171 milijonov, okoliških še ne priključenih občin pa 40 milijonov din.

Referent je nato podrobno razčlenil posamezne proračunske postavke. Proračun je za 5,787.248 din večji kakor lanski. Osebni izdatki znašajo skupno 28 milijonov din, od tega odpade na župana 96.000 na prejemke občinskih uslužbencev 14.679.414, na pokojnine 3,709.341, na posebne nagrade in doklade 233.780, na prejemke nameščencev mestnih podjetij 7.517.398, na posmrtnine 70.000 in na odpravnino 20.000 din. Povečanje nasproti lanskemu proračunu znaša 4 mil. din.

Redni dohodki znašajo skupno 72,454.756 din. Ljubljana ima približno 16.500 davčnih obveznikov, ki morajo plačati skoraj 9 milijonov din občinske doklade na državne neposredne davke. Večje postake med dohodki so tudi občinske davščine, takse in pristojbine (21,390.000) in trošarina ter uvoznina (25,140.000). Dohodki mestnih gospodarskih podjetij in ustanov znašajo skoraj 50 milijonov din. Aktivne so le klavnice z 997.000 din, elektrarna s 5,654.000, plinarna z 120.000 in mestna hranilnica s 500.000, oziroma toliko znaša njihov prispevek v mestni zaklad.

Poročevalec je zatem pojasnjeval pravilnik o izvrševanju proračuna in je opozoril na nekatere važne spremembe, da n. pr. moreta župan in načelnik finančnega odbora v nujnih primerih odobriti brez javnega razpisa dobave do 100.000 din, dalje na takse prenočišč, ki zadeva ne samo hotelirja temveč tudi zasebnika, ki sprejme gosta na prenovčevanje itd.

Župan je nato otvoril debato. Javili so se trije govorniki. Podžupan dr. Ravnihar je grajal razmerje med samoupravo in državo in zahteval zakon o samoupravnih financah. Mestni svetnik Kralj je v imenu opozicije (dr. J. Bohinca, S. Likarja in sebe) prečital k proračunu izjavo, v kateri ugotavljajo, da sme s premoženjem mestne občine gospodariti in odločati o davčnih obremenitvah le v tajnih in proporčnih volitvah izvoljeni mestni svet, in da zato ljubljansko prebivalstvo ne more nositi nobene odgovornosti. Večina v mestnem svetu ima še vedno možnost izvršiti tajne proporčne volitve in šele tedaj bo Ljubljana deležna resnične samouprave in bo mestni svet resnični izraz volje ljubljanskega prebivalstva. Predloženi proračun sloni pretežno na neposrednih davščinah in ne kaže nobenega napredka glede direktnega in progresivnega obdavčenja. Podpore so prekomerno enostranske in namenjene strankarskim organizacijam in ustanovam, enako je tudi glede nameščenja novega osebja. V proračunu ni socialne davščine in je socialno skrbstvo sleikoprej mačehovsko. Občinski svet še ni izdelal delavskega službenega reda, čeprav je to že lani obljubil. Pocenitev elektrike in plina bi znatno olajšala gmotni položaj delavstva. Do danes še ni bil izdelan obljubljeni pravilnik o gradbenih dokladah. Manjšina odklanja odgovornost za proračun in bo glasovala proti.

M. s. nadzornik Wester je apeliral na mestno poglavarstvo, da bi doseglo amandma v letošnjem finančnem zakonu, da bi država prevzela osebje mestne ženske realne gimnazije. Ker je grajsko poslopje pasivno, naj bi se po intencijah mestnega turističnega odbora uporabilo za alpinistični muzej, v katerem bi lahko imeli svoje oddelke tudi lovci. Tujsko prometna zveza in Zimskosportni savez Tivolski gozd naj bi se spremenil v prirodni park in posadil z rastlinstvom našega planinskega sveta tako, da bi sčasoma nastal okoli tivolskega gradu nazorni prirodni muzej. Govornik je tudi pogrešal v proračunu podporo za CM društvo, ki je lani znašala 15.000 din.

Prof. Dermastja je na kratko odgovarjal na izvajanja kritikov in je med drugim izjavil, da je iziavo opozicije narekovalo le drugačno politično naziranje, kar je med opozicijskimi mestnimi svetniki zbudilo začudenje, ker je ves čas lojalno nastopala. Glede podpore CM družbe je pristal na predlog m. s. Westra.

Župan je nato odredil glasovanje in je bil proračun z večino glasov sprejet. Proti so glasovali le m. s. dr. Bohinjec, Kralj in Likar. Seja je bila s tem končana.

Rudniški nameščenci so zborovali

Za častnega predsednika centralnega društva rudniških nameščencev je bil izvoljen dosedanji predsednik Fran Volčanšek

Trbovlje, 1. marca

V nedeljo so se v Trbovljah zbrali delegati rudniških nameščencev iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja, Laškega, Rajhenburga, Krmelja in Mežice, da pregledajo delo Osrednje uprave Društva rudniških nameščencev v Trbovljah, izvolijo novo upravo in začrtajo smernice za nadaljnje delovanje osrednjega društva.

Skupščino je vodil dolgoletni predsednik osrednje uprave g. Fran Volčanšek, ki je najprej pozdravil navzočega predsednika Zveze društev privatnih nameščencev g. Jožka Zemljiča iz Ljubljane, nato pa ves delegatski zbor. Predsednik Volčanšek je v svojem poročilu očrtal vse uspehe, ki jih je osrednje društvo rudniških nameščencev doseglo za rudniško nameščenstvo, zlasti zvišanje prejemkov in remuneracij, izplačilo jubilejnih nagrad, regulacijo dnevnic, službeni red in še mnoge druge zadeve, ki so bile vsled pametne in preudarne inicijative vodstva ugodno rešene.

Društveni tajnik g. Rudolf Gonelli je poročal, da je imelo društvo v preteklem poslovnem letu široko polje dela. Zlasti se je zavzemalo za zboljšanje socialnega položaja rudarskega nameščenstva. Pri večini započetih akcij je zabeležiti razveseljiv uspeh in napredek. Kot poseben uspeh se more smatrati izdaja ločenega službenega reda za nameščence, ki je prikrojen določilom obstoječe socijalne zakonodaje. Mnogo socialno-političnih vprašanj pa je še nerešenih in naloga nove uprave bo, da jih skuša uresničiti.

Po blagajniku g. Francu Ravnikarju sestavljeno in obeh revizorjih gg. Lipovšku iz Zagorja in Klemenu iz Hrastnika pregledano blagajniško poročilo je bilo pismeno pred skupščino dostavljeno vsem krajevnim skupinam in odobreno. Na predlog revizorja g. Lipovška je bila odboru in blagajniku soglasno izrečena razrešnica.

Zastopnik Zveze društev privatnih nameščencev g. Joško Zemljič je sporočil zboru pozdrave Zvezine uprave in podal nato zanimivo poročilo o sklenjenem kompromisu med nameščenskimi skupinami, ki naj bi nadomestil razpisane volitve v Pokojninski zavod Zborovalce je seznanil tudi z delovanjem Trgovskega bolniškega podpornega društva in Zveze društev privatnih nameščencev, kar je delegate skupščine še posebno zanimalo.

Konstituiranje osrednjega odbora Društva rudniških nameščencev, ki sestoji iz delegatov vseh v osrednjem društvu včlanjenih krajevnih skupin, je vodil predsednik Zveze g. Jožko Zemljič. Predsednikom je bil izvoljen g. Jože Čibej, podpredsednikom g. Kuhar Avgust, tajnikom g. Gonelli in blagajnikom g. Ravnikar, v odbor pa ostali delegati, ki so jih na svojih občnih zborih izvolile krajevne skupine. Soglasno in z velikim odobravanjem je delegatska skupščina izvolila dosedanjega predsednika g. Frana Volčanška za častnega predsednika centralnega društva rudniških nameščencev, za kar se je g. Volčanšek, ki je deloval v društvu polnih 20 let z neumorno požrtvovalnostjo in zgledno nesebičnostjo v korist in napredek nameščenske organizacije, ganjen zahvalil.

Pri raznoterostih se je razpravljalo o številnih predlogih skupinskih delegatov zlasti o novelizaciji zakona o pokojninskem zavarovanju v cilju znižanja starostne odnosno zavarovalne dobe na 60 ozir. 30 let, za zboljšanje vdovskih rent in njih pridobitev, ukinitev bednostnega fonda, glede unifikacije starostnega in bolniškega zavarovanja v enem nosilcu, o uveljavljenju službene pragmatike, o razveljavljenju §§ 44, 50 in 82 pravil bratovskih skladnic, nato pa je bila sprejeta resolucija glede spremembe pravilnika o človekoljubnih ustanovah z dne 22. novembra 1938, ki se nanaša tudi na pokojninski sklad nameščencev TPD.

V popolnem soglasju vseh zbranih delegatov je bila nato letna skupščina zaključena.

Sokol

— **Sokol I Ljubljana-Tabor** priredi v nedeljo dne 5. marca t. l. ob 15. uri v veliki dvorani na Taboru čajanko za moško in žensko deco Sokola I. Na sporedu so razne telovadne točke, igre, deklamacije in tombola, tako da bo vsak zadovoljen s sporedom. Vabimo starše naše dece ter vse prijatelje sokolske mladine, da se tega popoldneva udeleže. Vstopnine ni. Zdravo!

Veronika Weinberger dotrpela

Zagorje, 2. marca

Dva mrtvaška odra sta postavljena v naši dolini. Na enem leži šolski upravitelj Matija Pelko, na drugem pa gospa Veronika Weinbergerjeva, ki je po večletnem bolehanju včeraj ob pol 14. uri za vedno zatisnila trudne oči v 76. letu starosti. Odkar ji je leta 1914 umrl soprog Franc, s katerim je delila vse nemale borbe življenja, se je umaknila v samoto med svoje rože na vrtu in se popolnoma posvetila vzgoji svojih otrok. V času pa, ko je živel še njen mož, je bila priča njegovega neomahljivega poborništva za pravice Slovencev v takrat dokaj narodnostno izpostavljenem Zagorju, kjer je gospodarila rudniška nemška gospoda. Zvesto mu je stala ob strani, ko se je bila bitka za slovenskega župana, kar je postal slednjič njen mož. On je bil tisti, ki je ukinil nemško uradovanje v občini, tisti, ki je prvič v zgodovini naše občine izobesil slovensko zastavo in začel uradovati samo slovenski. Pokojnica je s tem, da je vzorno skrbela za dom, v nemali meri pripomogla do tega uspeha. Bila je tako kot njen soprog odločno naprednega prepričanja in tako je vzgojila tudi svoje otroke, s katerimi jo je vezala iskrena materinska ljubezen.

Ob mrtvaškem odru žalujejo hčerka Veronika, poročena Kolbe, Pavla, poročena Koblar, Minka, Tončka in Viktorija. Nič več je ne bodo spremljale na vrt, ki ga je pokojnica tako ljubila, gojila in negovala, da so v njem vedno cvetele najlepše rože. Blaga pokojnica je odšla v večni vrt, od koder ni povratka. Utrudila jo je življenjska pot in ugasnila je mirno kakor odcvela roža. Gospo Veroniko bomo spremili na zadnji poti v petek ob 17. uri. Žalujočim ostalim izrekamo najtoplejše sožalje, pokojnici pa ohranimo trajen spomin.

Ljudska posojilnica tožena

Toži jo ljubljanski stavbnik Ivan Bricelj kot poslovodja in solastnik bivše Ljubljanske gradbene družbe

Ljubljana, 2. marca

Danes ob 8.30 se je pričela pred civilnim senatom, ki mu predseduje sodni svetnik dr. *Šašel* in sodnika okrožnega sodišča dr. *Kotnik* in Fran *Gorečan*, razprava proti Ljudski posojilnici v Ljubljani. Tožeča stranka je Ivan *Bricelj*, stavbnik v Ljubljani, ki ga zastopa advokat dr. Josip *Hacin*. Toženo stranko Ljudsko posojilnico zastopa dr. Božidar *Vodušek*. Tožitelj stavbenik Bricelj predlaga sodbo, da je tožena stranka Ljudska posojilnica v Ljubljani, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, dolžna plačati tožeči stranki Ivanu Briclju, stavbeniku v Ljubljani, znesek 1,000.000 din oziroma znesek, ki se zdi primeren sodišču s 6% obrestmi od dne vložene tožbe naprej in pravdne stroške.

V obtožbi navaja stavbenik Ivan Bricelj, da je utrpel milijonsko škodo kot poslovodja in solastnik Ljubljanske gradbene družbe, češ da je Ljudska posojilnica proti njej protipogodbeno in protizakonito postopala. Če bi Ljubljanska gradbena družba imela na razpolago denarna sredstva, katera ji je tožena stranka kljub prvotni ponovni obljubi pozneje odrekla, bi zaslužila z lahkoto najmanj one obresti, katere ji je Ljudska posojilnica od 1 januarja 1932 zaračunala. Te obresti znašajo 1,500.000 din. Ljubljanska gradbena družba bi tudi dobila okoli 2 milijona več iz konkurznega postopanja o premoženju tvrdke Proizvodjačke šečerane a. d. Ljubljanska gradbena družba je tudi izgubila najmanj 300.000 din, ker je po krivdi Ljudske posojilnice njen inventar brez dela propadel in ga je morala Ljubljanska gradbena družba pod ceno odprodati. Sam tožitelj je utrpel kot odhod na zaslužku vsaj 500,000 din.

Celotna škoda, ki jo je gradbena družba utrpela zaradi protipogodbenega in protizakonitega postopanja Ljudske posojilnice znaša 2,300.000 din, od tega zneska odpade na tožnika Ivana Briclja okoli 700.000 din. Svoje odškodninske zahteve je Ljubljanska gradbena družba odstopila tožitelju Ivanu Briclju kot družabniku Ljubljanske gradbene družbe. Stavbenik Ivan Bricelj zahteva, da mu Ljudska posojilnica povrne od one škode, ki jo je povzročila Ljubljanski gradbeni družbi znesek 700.000 din kot znesek, ki odpade na njegov poslovni delež pri družbi, in še škodo, ki jo je Ljudska posojilnica povzročila njemu direktno v znesku 300.000 din z izgubo zaslužka, skupaj torej 1,000.000 din.

V svojem odgovoru na tožbo Ivana Briclja je Ljudska posojilnica podčrtala, da ni ničesar zakrivila, temveč ji je splošna gospodarska kriza kot višja sila onemogočila izpolnitev prevzetih zakonitih obveznosti. Tožnik Ivan Bricelj je ponudil dokaze, da si je Ljudska posojilnica ustvarila ogromne rezerve in da bi z lahkoto izvrševala prevzete obveznosti do svoje članice Ljubljanske gradbene družbe. Le zavod, ki je na izredno trdnih nogah, si more dovoliti, navaja tožba, da likvidira nerednosti na tak način, kakor se je zgodilo, ko je nekdo od uradnikov Ljudske posojilnice vzel iz blagajne 1,600.000 din. Ko je načelstvo to odkrilo, je uvedlo proti njemu disciplinsko preiskavo, ki se je končala tako, da se je prizadeti uradnik pismeno zavezal, da ne bo iznašal ničesar, kar se je zgodilo v Ljudski posojilnici, pač pa je lahko obdržal ves denar, ki ga je neupravičeno dvignil iz blagajne. Vse to navaja tožba.

Civilni senat je v tajnem posvetovanju sklenil, da se dopuste dokazi, ki jih navaja tožnik Ivan Bricelj po večini v tožbi navedenih prič. Dopoldne so bile zaslišane priče ing. Karel Orel, šofer Josip Siard, ključavničarski mojster Josip Rebek in graditelj Tomc Albin. Po zaslišanju teh prič je predsednik senata vprašal zastopnike tožene Ljudske posojilnice, ali ne bi bila mogoča poravnava. Dr. Božidar Vodušek je odgovoril, da nima glede tega nobenih pooblastil.

Matija Pelko na mrtvaškem odru

Zagorje, 2. marca.

Blago srce je nehalo utripati. Matija Pelko, šolski upravitelj v Toplicah pri Zagorju leži na mrtvaškem odru izmučen od težke bolezni, toda miren, vdan, z bolestno potezo okrog ust, ki so za veke onemele potem, ko so dolga leta govorile dvema generacijama zdaj že odraslih, bivših njegovih učencev, poučevale in delile zlato dobroto predobrega srca. Bil jim je oče, vodnik in podpornik v vseh težavah življenja, kadar so se zatekali k njemu v svojih brigah. Vse je storil, kar je zmogel prav do zadnjega, ko mu je padlo pisalo iz izmučenih rok. Vse življenje je bilo zanj eno samo nepretrgano delo za družino, za tovariše, učence, javnost. Vklenjen v dolžnosti, ki jih je vestno izpolnjeval, ni utegnil misliti nase niti tedaj, ko bi moral leči, ker se ga je lotila influenca. Tršat in neupogljivega zdravja jo je kanil preboleti, vztrajal je in ni maral v posteljo. Bolezen pa se je poslabšala in pred tremi tedni je legel, nakar so nastale komplikacije, proti koncu je dobil vnetje pljuč in včeraj ob tri četrt na tri je nenadoma izdihnil kljub vsemu, kar zmore zdravniška veda. Že ves čas njegove bolezni so se ljudje skrbeče ustavljali in spraševali o njegovem zdravju, dan za dnem z rastočo vznemirjenostjo. Ko so pa zvedeli za njegovo smrt in je zazvonilo na fari, so vsem klonile glave v nemi žalosti kakor da bi umrl rodni oče. Potrti in po prstih prihajajo kropit v topliško šolo, kjer leži njih bivši učitelj in vodnik med cvetjem in svečami mrtev. Vrsta za vrsto prihaja, sklonjenih glav odhajajo ljudje in ne morejo verjeti, da je nehalo biti srce, ki se je zanje tako nesebično darovalo.

Rajni Matija Pelko je bil rojen 20. februarja 1880 v Tržiču pri Mokronogu ter je pred kratkim dopolnil 59 let. Po maturi je nekaj časa služboval na Studencu pri Krškem, potem pa je po enoletnem služkovanju v Zagorju prišel v Toplice za učitelja, leta 1926 pa je bil postavljen za upravitelja te šole, kjer je postal svojemu učiteljskemu zboru tovariš v najboljšem pomenu besede. Vesten do potankosti je bil zboru v poznemanja vreden zgled. Vodil je tudi obrtno nadaljevalno šolo v Toplicah, v stanovski organizaciji JUU je bil več let njen predsednik za litijski srez, odbornik in vztrajen sodelavec. Izven šole pa mu menda ni poprišča, kjer bi ne bil sodeloval. Prejanja leta se je udejstvoval kot prosvetar Sokola, član dramske družine, ves čas pa je bil vzoren njegov član, ki je vestno izpolnjeval sokolske dolžnosti. Do zadnjega je bil predsednik krajevnega društva Rdečega križa, mimo tega pa član vseh humanih krajevnih društev. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje, v vojski pa je imel čin kapetana I. razreda pri pešpolku.

Z družino ga je vezala najprisrčnejša ljubezen. Svojcem je bil požrtvovalen oče, kakršnih je le malo. S soprogo Pavlo sta vzgojila sina Matka, ki je rudarski inženjer v Rtanju in hčerko Vando, ki študira na učiteljski šoli v Ljubljani. Težko prizadetim svojcem izrekamo naše najglobljo sožalje. Blagega rajnkega pa bomo ohranili v trajnem, svetlem spominu. Počivaj mirno, dragi Matija!

Pogreb bo v petek ob pol 16. uri in s tem prosimo pokojnikove stanovske tovariše in tovarišice, da nepozabnega pokojnika spremijo na zadnji poti.

Naceti še danes

Ljubljana, 2. marca

Snoči so imeli naši Naceti poseben god v kinu Moste. Zdi se, da so jim drugi precej zavidali, ker so Naceti ostali v občutni manjšini, čeprav je bila dvorana polna. Zabava je bila res nebeška, da je ne moreš privoščiti le Nacetom ter prav rad kupiš vstopnico. In Naceti bodo lahko obiskali kino brezplačno še drevi, danes še tisti, ki niso hoteli verjeti, da v resnici uživajo takšno protekcijo.

Izredno zabavna in duhovita opereta, ki je zlasti privlačna zaradi slovitega komika Fernandela, bo na sporedu do ponedeljka, a od jutri naprej bodo obiskovalci pri eni sami predstavi videli razen »Ignaca« še »Rasputina«, film, ki je tudi znan kot eden najboljših. Misterioznega Rasputina igra v njem Harry Baur.

Tako ima tudi vzhodni del mesta kinematograf, ki nudi občinstvu dobre filme in, kar je glavno, tudi poceni.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: četrtek, 2. marca katoličani: Simplicij

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Katarina Velika igra šah
Kino Sloga: Oj leti sivi Sokol
Kino Union: Zasanjane ustne
Kino Moste: Ignac in Rasputin
Pododbor Rdečega križa občni zbor ob 18. v Delavski zbornici
Podporno društvo za gluhonemo mladino občni zbor ob 19.30 v gluhonemnici
Jč liga in Slovanski klub predavanje univ. prof. dr. Griveca »Velehradska ideja« ob 20.15 v verandni dvorani Uniona

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Ljubljanska šolska mladina hodi te dni gledat sokolski film, ki nam prikazuje poleg naravnih lepot Gorenjske lepe prizore iz življenja blagopokojnega kralja Aleksandra I. in našega mladega kralja Petra II. Menda ni nikogar, ki bi odrekel temu filmu vzgojni pomen. Zato je razumljivo, da so ga šolske oblasti mladini priporočile. In šolska mladina je za sokolski film navdušena. Prav je, da hodi gledat take filme, saj ji lahko to samo koristi.

Ravnatelj neke ljubljanske gimnazije je z okrožnico odredil, naj si dijaki jutri, ko bodo v ta namen pouka prosti, ogledajo sokolski film. Dijaki enega razreda dotične gimnazije si pa filma ne bodo mogli ogledati, ker je neki gospod odredil, da morajo priti prav tisto uro v šolo, češ da jih bo izpraševal.

Mi nočemo nikomur izpraševati vesti, pač si pa lastimo pravico vprašati, koliko ravnateljev ima lahko gimnazija — enega ali dva? Če sta lahko na gimnaziji dva ravnatelja, je treba to javnosti povedati, da bo tudi ona vedela, da so pri nas taki paradoksi možni. Če je pa en sam ravnatelj na dotični gimnaziji, naj stori svojo ravnateljsko dolžnost!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 2. marca: Potovanje v Benetke. Red Četrtek
Petek, 3. marca: zaprto. (Generalka)
Sobota, 4. marca: Prevara. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 5. marca: ob 15. uri: Upniki — na plan! Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene

★

Premiera ljudske drame »Prevara«, ki jo je spisal član mariborskega gledališča Lojze Štandeker, bo v soboto, dne 4. t. m. za premierski abonma. Glavna motiva igre: ljubezen in gospodarsko socialni moment sta posneta verno in živo iz življenja našega kmeta, ter se spajata v močno in učinkovito dramo. Igrali bodo: Potokar, M. Boltarjeva, Presetnik, V. in P. Juvanova, Gabrijelčičeva, Sever, Rakarjeva, Gale, Vertin. Režiser: B. Kreft.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 2. marca: Jesenski manevri. Red B
Petek, 3. marca: zaprto
Sobota, 4. marca: ob pol 20. uri: Lohengrin. Izven
Nedelja, 5. marca: ob 15. uri: Pod to goro zeleno. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. uri: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene

★

V operni repertoar bodo uvrstili še tekom prve polovice tega meseca Massenetovo opero »Werther« v kateri bosta pela glavni vlogi gdčna Pavlovičeva in g. Gostič, dalje Wolff-Ferarrijevo izvrstno komično opero »Štirje grobijani«. Podrobnosti slede.

Čitajte »Slovenski Narod«!

†

Sorodnikom, kolegom in prijateljem javljamo tužno vest, da je danes umrl naš dobri soprog in oče, gospod

dr. Maks Michelitsch

banovinski zdravnik v Velikih Laščah

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto 4. marca 1939 ob 10. dopoldne z mašo zadušnico.

VELIKE LAŠČE, dne 2. marca 1939.

ELA, soproga
ELICA, MAJA, hčerki

DNEVNE VESTI

— **Šef kabineta trgovinskega ministrstva.** Za šefa kabineta ministra trgovine in industrije je imenovan dosedanji starešina sodišča v Titelu Stanoje Janković.

— **Nezaposlenost v januarju.** Po podatkih osrednje uprave za posredovanje dela je iskalo v januarju pri javnih borzah dela zaposlitve 44.463 moških in 8288 žensk, skupaj 52.751. S preostalimi nezaposlenimi iz prejšnjega meseca se je povečalo njih število na 64.322 moških in 12.613 žensk, skupaj 76.935. Ob koncu meseca je ostalo nezaposlenih 27.271 moških in 12.613 žensk, skupaj 32.831. Podporo je dobilo 16.095 nezaposlenih v skupnem znesku 3,006.077 din. Pri vseh javnih borzah dela je bilo 1. februarja prijavljenih 28.506 nezaposlenih moških in 5827 žensk, skupaj 34.333.

— **Zahteve kmetijskih zbornic.** Na seji zastopnikov kmetijskih zbornic v Beogradu so se obravnavala vsa naše poljedelstvo zadevajoča pereča vprašanja. Zastopniki kmetijskih zbornic so postavili več zahtev, da se zboljša položaj našega kmeta. Med drugim zahtevajo pocenitev poljedelskega orodja, strojev ter cementa, pa tudi znižanje trošarine na poljedelske proizvode.

— **Matija Pelko,** šolski upravitelj v Toplicah pri Zagorju, je v sredo umrl. Učiteljski zbor topliške šole prosi vse tovariše in tovarišice, da se pogreba, ki bo v petek ob pol 16. uri, v čim večjem številu udeležbe. Železniške zveze za prihod in povratek so ugodne.

— **Doklada na neposredne davke.** Iz Beograda poročajo, da je finančni minister sklenil umakniti iz osnutka državnega proračuna za leto 1939/40 novo doklado na splošne neposredne davke. Za kritje morebitnega deficita predvideva minister dohodke iz drugih dajatev. Dohodki od nove doklade naj bi znašali 247.000 000 in neposredni davki bi se povečali približno za 12 %.

Valčkov večer
Sokola I na Taboru
bo v soboto 4. marca

— **Zahteva po gradnji proge Karlovac—Bos. Novi.** Včeraj dopoldne je bila v Zagrebu konferenca, ki jo je sklicala industrijska zbornica, da prouči vprašanje rentabilnosti in potrebe gradnje koranske proge po načrtu, ki ga je odobrilo prometno ministrstvo in v nasprotju z odklonjenim načrtom gradnje proge Karlovac—Bos. Novi. Konferenca se je izrekla za gradnjo proge Karlovac—Vojnič—Velika Kladuša—Žirovac—Beślinac—Bos. Novi po pokrajinah, izredno bogatih na rudah in gozdovih. To progo zahtevajo vse občine dotičnih krajev in vsi gospodarski krogi, ker bi bila najkrajša zveza severobosanske transverzalne proge Tuzla—Doboj—Banjaluka—Bosanski Novi s Karlovcem, Primorjem in Slovenijo.

— **Zračna zveza Zagreba s Splitom.** Komisija komande zrakoplovstva, ki je iskala v okolici Splita za aerodrom prikladno zemljišče, je svoje delo dovršila. Našla je sedem za letališče prikladnih zemljišč. Najbrž bo letališče zgrajeno na tkzv. Vidičevem piketu na Sinjskem polju. Iz Splita do tja traja vožnja z avtomobilom 45 minut. Promet na zračni progi Split—Zagreb—Beograd se prične že 15. maja ali najpozneje 1. junija.

— **Železniški promet v letu 1938.** Generalna direkcija državnih železnic je zbrala podatke o železniškem prometu v lanskem letu. Naše železnice so prepeljale lani 54 mil. 237.783 potnikov, predlanskim pa 51 mil. 166.626 ali 3,071.157 manj. Všteti pa niso potniki, ki so kupili vozne listke pri Putniku. Vagonov je bilo natovorjenih lani 1,791.753, predlanskim pa 1,684.341.

»IGNAC«
(FERNANDEL)
„RASPUTIN“
(DEMON RUSIJE) HARRY BAUR
2 VELEFILMA DANES OB 20. URI!
KINO MOSTE

— **Tatvine rib.** Lastniki oz. zakupniki ribarskih okrajev se pritožujejo radi vedno bolj se množečih tatvin rib (rakov). To kaznivo početje podpirajo najbolj oni, ki ukradene ribe kupujejo. Ker se nekateri pri tem ne zavedajo kaznivega dejanja, opozarjamo, da odgovarjajo kupci po kazenskem zakonu ter bodo v vsakem primeru tudi ovadeni sodišču. Pred nakupom rib (rakov) naj se za to vsakdo prepriča, če je prodajalec upravičen loviti odn. prodajati ribe (rake) ter zahteva uradno izkaznico, ki jo vsak ribič mora imeti. Kdor ponuja ribe (rake) na prodajo, se mora izkazati s pismenim dovoljenjem vsakokratnega ribarskega revirnega gospodarja in izvorom na prodaj ponujenih rib (rakov). — Zveza ribarskih društev.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo zmanjšanje oblačnosti, precej stanovitno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 15, v Kumboru 13, v Splitu 12, na Rabu 9, v Zagrebu 8, v Ljubljani 7.4, v Mariboru 7.3, na Visu 7, v Beogradu in Sarajevu 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767.2, temperatura ja znašala 1.8.

— **Nesreča ne počiva.** 34-letni zidar Alojz Križman, uslužben pri tvrdki inž. Dedka, je padel snoči v Eiflerjevi tovarni z zidarskega odra in si zlomil levo nogo. — Jože Kalar z Viča je doma sekal drva in se hudo vsekal v levo roko. — Posestnikovemu sinu Francetu Vrtniku iz Sp. Brnika je pri delu odletel v levo oko košček železa in ga mu občutno poškodoval. — 8-letni sinček tesarskega mojstra iz Stare Loke Franc Hafner je včeraj doma padel in si zlomil desno roko. — V bolnico so davi prepeljali tudi obmejnega stražnika Jovana Plankovića, ki si je pri smuškem treningu na Zelenici zlomil levo roko.

— **Samomor stare Slovenke v Zagrebu.** V zagrebški bolnici je umrla včeraj ponoči Marija Pirnat stara 77 let. Bila je brez zaslužka in povrhu še bolna. Obupala je nad življenjem in se zastrupila s solno kislino.

— **Za 1210 din ubil prijatelja.** Laza Ilić iz Bavaništa v kovinskem srezu je za 1210 din ubil svojega prijatelja Mito Prodanova. Zvedel je, da ima Mita pri sebi denar in vzel je sekiro ter odšel v njegovo hišo. Prodanov se je baš kopal in Ilić je počakal. Po kopanju sta sedela prijatelja skupaj do večera. Po večerji je sedel Prodanov na posteljo, Ilić pa je ostal za mizo. Ko je Prodanov zadremal, je potegnil Ilić izpod suknjiča sekiro in ga udaril 11 krat po glavi. Potem ga je oropal in pobegnil. toda orožniki so ga kmalu prijeli.

— **Juha z 200 kg govedine.** Te dni so imeli v sremski vasi Svilošu bogato svatbo. Premožen kmet Palijo Križev je istega dne ženil sina in možil hčer v sosedno rusinsko vas Lug. Na svatbo je povabil vse kmete iz Svilоša in Luga. Samo za juho so porabili 200 kg govedine, za pecivo 90 kg sladkorja in 600 jajc. Popili so 1.300 litrov traminca in 300 litrov žganja. Seveda so si privoščili tudi svinjske pečenke.

— **Potres v Šibeniku.** V torek popoldne so čutili v Šibeniku precej močan potres, ki pa ni povzročil nobene škode.

— **Vlomilec prosil odpuščanja.** V stanovanje sodnega uradnika Marijana Vujića v Bjelovaru je bilo v torek ponoči vlomljeno. Vujić je pa vlomilca zasačil. Mož se je tako ustrašil, da je jel prositi Vujića odpuščanja. Bil je Franjo Vuk, ki je bil zaradi vlomov že večkrat kaznovan. Vujić ga je izročil policiji.

Iz Ljubljane

—lj **Živinski sejmi** v Ljubljani so bili obnovljeni včeraj v presledku od 2. novembra. Lani pred novembrom so bili prepovedani sejmi 17. avgusta, 7. septembra in 19 oktobra. Na včerajšnji sejem je bilo prignanih 56 volov, a prodanih je bilo 29. Krav je bilo naprodaj samo 12, prodanih pa 8, telet na prodaj 7, prodanih 6. Prašičev za rejo je bilo pripeljanih 56, prodanih 45. Največ je bilo konj, 275, a prodanih le 16. Cene volov žive teže so I. vrste po 4.75 do 5.25 din kg, II. vrste 4.25 do 4.50 in III. vrste po 3.75 do 4.25 din. Debele krave so bile po 3.75 do 5 din, tako zvane klobasarice po 2.25 do 3.50 din, teleta po 5 do 6 din in prašički za rejo po 140 do 220 din komad, glede na velikost.

—lj **»Peč« zabavno in duhovito** Vachekovo 3 dejansko komedijo ponove Šentjakobčani po daljšem presledku v soboto 4. in nedeljo 5. t. m. ob 20.15. Svojevrstna vsebina, duhoviti domisleki in zdrav humor odlikujejo to češko delo in izvrstno zabavajo gledalce, ki ne pridejo iz smeha. Zasedba vlog je ista kot pri premieri, le vlogo Griše igra mesto obolelega g. Plevela g. Lavrič. Oglejte si fotografije, ki so razstavljene v izložbi slaščičarne Zalaznik v Stritarjevi ulici. V nedeljo 5. t. m. ob 15.15 pa bo popoldanska predstava pravljične igre »Pepelka«. Starši, pripeljite svoje malčke! Ker je bila zadnja predstava popolnoma razprodana in je za predstavo veliko zanimanje, kupite vstopnice v predprodaji, ki bo v soboto in nedeljo od 10. do 12., 15. do 17. ter eno uro pred začetkom predstave.

—lj **Svengali priredi v petek 3. t. m. še en eksperimentalni večer v kinu Unionu.** Naš popularni mojster Svengali je navseobčo željo občinstva izpremenil svoja gostovanja v drugih krajih naše države in v inozemstvu ter uredil svoje obveznosti tako, da mu je mogoče še nekaj časa ostati v Ljubljani. Na ta način mu je torej omogočeno prirediti v Ljubljani še en poizkusni večer, ki se bo vršil v petek 3. marca ob 21. uri v prostorih kina Uniona. Vstopnice za ta večer se dobe že od danes naprej pri blagajni kina Uniona. Mnogoštevilni Ljubljančani, ki doslej še niso imeli prilike prisostvovati Svengalijevim predstavam naj si pravočasno nakupijo vstopnice. 722

u— **Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-Vič** priredi danes ob 19.30 v telovadnici šole predavanje o vinski trti in breskvah. Predava priznani strokovnjak g. Josip Štrekelj. Ker je ravno sedaj čas za sajenje in obrezovanje vinske trte in breskev, pričakujemo čim večje udeležbe. Vstop prost.

—lj **Predavanje Prirodoslovnega društva.** V torek 7. marca bo predaval v mineraloški predavalnici univerze g. J. Branc o temi Ob stoletnici fotografije. Začetek ob 18. uri 15 minut.

—lj **Ljubljanski Sokol** ponovno vabi vse prijatelje sokolske mladine na mladinsko telovadno akademijo, ki bo v soboto 4. t. m. ob 20. v društveni telovadnici v Narodnem domu. Vstopnice so od danes naprej v predprodaji v društveni pisarni v Narodnem domu. 127-n

u— **G. Svengali** je daroval za najpotrebnejše ljubljanske brezposelne 500 dinarjev, katere je izročil v svrho razdelitve Borzi dela, ki se mu za dar najlepše zahvaljuje.

—lj **Svet se vrti!** Tako se bomo tudi mi vrteli po melodijah poskočnih valčkov v soboto, dne 4. marca na valčkovem večeru Sokola I na Taboru. 128-n

—lj **Samomor pečarskega pomočnika.** Včeraj malo pred 12 so našli ljudje na Cesti na Rožnik onesveščenega mladega fanta Pozvali so reševalce, ki so ga prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da se je mladenič zastrupil z lizolom. V bolnici so obupancu takoj izprali želodec, vendar je bilo zastrupljenje prehudo in je fant kmalu umrl. Bil je 25-letni pečarski pomočnik Anton Mušič iz Trzina. Kaj je fanta pognalo v obup, še ni ugotovljeno.

—lj **Tatvine v mestu.** Iz stanovanja Nežike Kožuh na Viču 11 je odnesel neznan mlajši prosjak 1200 din. V Ciglarjevi ulici 26 je nekdo ukradel Mariji Erzar zlato verižico in 300 din. S stavbe nove mrtvaške veže poleg pokopališča pri Sv. Križu je tat odnesel na škodo kleparja Josipa Miheliča za 1000 svinčene pločevine. — Minki Selanovi, stanujoči v Medvedovi ulici 38, pa je tat ukradel iz sobe 800 din.

—lj **Kolesa kradejo.** V Metelkovi ulici 1 je tat odpeljal 1000 din vredno kolo znamke »Roselys« Marjanu Novaku. Heleni Hribarjevi je nekdo ukradel 800 din vredno kolo znamke »Panaks« izpred šišenske cerkve. Dalje je bilo ukradeno 800 din vredno kolo Karlu Jeršiču in sicer izpred neke gostilne na Cesti 29. oktobra.— Francetu Ložarju pa je tat odpeljal 1000 din vredno kolo znamke »Olimpia« izpred neke hiše v Tavčarjevi ulici.

Iz Litije

— **Lajovčev koncert v Litiji.** Pevski zbor Glasbene Matice, ravnatelj Julij Betetto, koncertna pevka Ljudmila Polajnarjeva, prof. Marijan Lipovšek in dirigent ravnatelj Mirko Polič bodo izvajali v nedeljo dne 5. t. m. ob pol 16. uri v Litijskem sokolskem domu Lajovčev koncert. Na sporedu so izključno le Lajovčeva dela. Vstopnice so že v predprodaji v trgovini Janka Končarja v Litiji. Na koncert vabimo: Litijčane, Šmarčane in sploh vse Zasavje.

ŠPORT

— **Velike skakalne tekme v Planici.** Vče raj smo poročali, da bomo imeli tudi letos v Planici velike skakalne tekme. Razen poljskih in nemških tekmovalcev se udeležita skakalnih tekem tudi dva češka tekmovalca. Poljaki pošiljejo Stanislava in Andreja Marusarsza, mladega Jana Kula in še enega prvovrstnega skakalca. Vseh skakalcev bo 15 ali 16. Umestna je zahteva, ki jo je postavil v današnjih zagrebških »Novostih« znani sportnik Hrvoje Macanović, da je treba telefon in brzojav v Planici, Ratečah, Podkorenu in Kranjski gori temeljito popraviti. Združenje smučarjev Planica prevzame letos samo sportno tehnični del prireditve, za promet pa bo skrbel Putnik.

— **Smučarske tekme za svetovno prvenstvo v Jugoslaviji.** Smučarske tekme za svetovno prvenstvo bodo leta 1941. v Italiji, leta 1942. v Jugoslaviji, leta 1943. v Kanadi, leta 1944. pa na Švedskem. Tako je zaenkrat sklenjeno. Seveda se pa lahko v treh letih še marsikaj izpremeni.

— **DKSK »Edinstvo«** bo imelo izredno sejo v petek 3. t. m. ob 20. v restavraciji »Novi svet«. Ker je važen dnevni red se naprošajo vsi odborniki, da se seje zanesljivo udeleže.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 2. marca

Vinko Škerjanc in Karl Janež sta brezposelna delavca, ki sta zaradi raznih nerodnosti oba izgnana iz Ljubljane, česar pa si ne ženeta preveč k srcu. Oba se za izgon bore malo zmenita, in ostajata, kadar nista na lovu za tujim blagom v okolici, najraje v mestu in kradeta, kar jima pride pod roko. Nedavno sta se sestala nekje v Šiški, kjer sta se domenila da pričneta krasti železo po novih stavbah. Ostalo seveda ni samo pri domenku, marveč sta šla tudi brez oklevanja na delo. Najprej sta si poiskala primerno skladišče, nato sta pa stopila ponoči nekam v Podutiško ulico, kjer sta odnesla za več sto dinarjev stavbnega železa. Ker pa se jima je prenašanje ukradenega blaga zdelo prenaporno, sta pred dnevi najela kar voznika, ki sta ga privedla pred neko drugo novo stavbo in odpeljala 245 kg železa s konjiči.

Čim se jima je zaloga nakupičila, sta se odločila za prodajo. Ukradeno železo sta ponujala po trgovinah, naposled pa sta ga spravila v denar pri neki tvrdki v Gregorčičevi ulici. Navihanca bi morda še nadaljevala tatvine po stavbah, če se ne bi preveč napila, kar je dalo nekemu policijskemu organu povod za aretacijo, ki so ji sledile ugotovitve, odkod tolikšno blagostanje brez dela. Poleg tatvin železa so na policiji dognali, da sta ptička prodajala nekje tudi elektromotor, za katerega pa še ni ugotovljeno, če sta ga že ukradla ali pa sta ga šele nameravala odnesti izpod strehe neznanega lastnika.

Na Privozu je snoči ustavil stražnik sumljivega kolesarja, za katerega se je izkazalo, da je Jože K., hlapec iz Trnovega. Kolesar je imel v nahrbtniku za okrog 300 din suhega mesa, slanine in klobas, kar vse je nameraval oddati nekje v Mostah, do česar pa ni prišlo. Stražnik je namreč Jožeta odvedel do gospodarja, ki je povedal, da mu je nepošteni Jože meso ukradel, zaradi česar je moral fant v zapor.

V torek ponoči je vlomil nekdo v kavarno na Taboru in ukradel več steklenic ruma in likerja. Kavarnar Matija Karba je oškodovan za okrog 500 din. Najbrž isti vlomilec je ponoči vdrl tudi v Kovačevo gostilno v sosedni Prisojni ulici ter odnesel 2400 din vredno harmoniko, nekaj cigaret in ves drobiž iz biljardne blagajne.

POKVARJEN DOVTIP

Dva gospoda odhajata z maškarade. Na pragu ju dohiti plačilni in pravi: Oprostite, en gospod ni plačal!

— No, ne bil bi pričakoval, da tudi vi pokvarite vsak dovtip, gospod plačilni.

PREMIERA francoskega filma
KATARINA VELIKA IGRA ŠAH
po romanu H. Dupuy-Mazuela »Le joueur d'echecs«. — Režija Jean Dreville. — V glavnih vlogah Francoise Rosay in Conrad Veidt. — Film poln misterijoznosti, romantike in avantur.
KINO MATICA, tel. 21-24 Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Elizabeta Bergner
je zopet navdušila gledalce kakor s svojimi prejšnjimi filmskimi umotvori
v prekrasnem filmu ljubavne sreče in trpljenja
ZASANJANE USTNE
Film za občinstvo najfinejšega okusa!
Kino Union — tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA — TEL. 27-30 Ob 16., 19. in 21. uri!
O LETI SIVI SOKOL!
Izredno lep domač kulturni film o taborenju Sokolov na Bledu. Kraljevski princi in pokojni kralj Aleksander med Sokoli! — Samo še danes in jutri!

Nikar se ne bojte...

Kožo Vam varujem jaz! Zato se Vam ni treba bati niti najslabšega vremena, če ste si poprej namazali kožo z Niveo. Zakaj samo Nivea vsebuje Eucerit, edino okrepčevalno sredstvo za kožo.

Kavarna „Stritar“
danes, v četrtek, vso noč odprta
kakor tudi vsako soboto in nedeljo. Vsak večer igra odlična damska kapela.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici izjave beseda Din 1.— davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

VINO IN SADJEVEC
prvovrstno sortirano, od 60 l naprej razpošilja. Posestvo »GRIČ« pri Mariboru 18. T.

KLISEJE
ENO- IN VEČBARVNE
Zinkografija
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

MOŠKI,
ki trpite na seksualni nevrasteniji odnosno
impotenci,
nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite
OKASA
100 tablet 220 din
50 tablet 110 din
ki so jih mnogi zdravniki preskusili in so kot hormonski preparat odobreni.
Pošiljamo naravnost. Poštnine ne zaračunavamo.
LEKARNA MR. ROŽMAN,
Beograd, Terazije br. 5.
Izvozna banka.
Reg. S. br. 5732-1934

POHIŠTVO
gostilniške stole, mize in vsa popravila strokovno in najceneje — Breg 14, Josip Zorman. 724

MEDARNA
Prva specijalna trgovina za med, Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi prvovrsten sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev po najnižji ceni. Na debelo in drobno. 12. T.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk
večerni tečaji, oddelki od ½7. do 8. in od ½8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. — Novi tečaji se bodo pričeli
3. marca 1939
Najnižja šolnina. Moderna in največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vsa tozadevna pojasnila dobite dnevno do 8. ure zvečer pri ravnateljstvu Christofovega učnega zavoda, Ljubljana, Domobranska 15, tel. št. 48-43. 675

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

MEHANIKA
z mojstrskim izpitom za pisalne in računske stroje sprejmem za popravila in vodstvo delavnice. Ponudbe z navedbo zahtev na: Hinko Kranjec, Sarajevo, Aleksandrova 32. 716

ZA PRODAJO
donosnega predmeta iščemo za vse sedeže banovine agilne dame, ki posečajo državne oblasti. Ponudbe na Zagreb I, poštanski pretinac 385. 715

GOSPODINJA
dobra kuharica, pridna, varčna, želi službo pri stari gospe ali gospodu. Vajena bolnikov. — Ponudbe na upravo lista pod »Gospodinja«. 708

BRIVSKI POMOČNIK
mlad, vešč tudi nemščine, z večletno prakso, išče stalno mesto. Nastop po želji. — Alojz Žlabravec, Na Mestni vrh 2, Ptuj. 718

TRGOVSKI POMOČNIK
s šoferskim izpitom, išče mesto šoferja ali trgovskega pomočnika. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« Maribor pod šifro »Mlajši« 719

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

ELEKTROMOTOR
5—6 KS na izmenični tok, rabljen, a dobro ohranjen, v brezhibnem stanju, kupim. Franc Hlebš, Sneberje, pošta D. M. v Polju pri Ljubljani. 694

KOMPRESOR
za vrtanje skale na en revolver, rabljen, v dobrem stanju all nov, kupim. — Šolinz Anton, Sv. Jurij pri Celju. 714

AKO PRODAJAŠ, KUPUJEŠ OGLAŠUJ V MALI OGLASNIK „SLOV. NARODA“! NAJCENEJŠI IZDATEK

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

POT DO SREČE
knjigo in ostale informacije dobite zastonj, ako se obrnete na poznanega psihografologa Karmaha, Žalec. 13.T

Kakor doma se počutite,
ko posečate **NOVO KUHINJO,**
ki Vam nudi vedno kvalitetna, sveže pripravljena jedila.
Se priporoča **Kmetič Terezija**

LIGNOLIT za
Najprikladnejša tla sedanjosti!
tovarne, delavnice, restavracije, trgovine, bolnice, pisarne, stanovanja i. t. d.
Brezplačne ponudbe
„LIGNOLIT“
RADEČE PRI ZID. MOSTU
Prvovrstne reference!

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

†

UČITELJSKI ZBOR OBRTNE NADALJEVALNE ŠOLE V TOPLICAH PRI ZAGORJU OB SAVI sporoča vsem tovarišem, tovarišicam in ostalemu občinstvu pretresljivo vest, da nas je za vedno zapustil naš najljubeznivejši predstojnik in nesebični tovariš, gospod

Matija Pelko

šolski upravitelj v Toplicah pri Zagorju ob Savi, šef obrtne nadaljevalne šole, rezervni peš. kapetan I. kl., odlikovan z redom sv. Save V. stopnje itd.

Ohranili mu bomo trajen, svetel spomin.
K zadnjemu počitku ga bomo spremili v petek, dne 3. t. m. na farno pokopališče.

TOPLICE PRI ZAGORJU OB SAVI, dne 2. marca 1939.

Učiteljski zbor obrtne nad. šole

Izvrstno domače sportno letalo

Njegov konstrukter je univ. prof. dr. ing. Kuhelj, lastnik pa Miroslav Lavrič

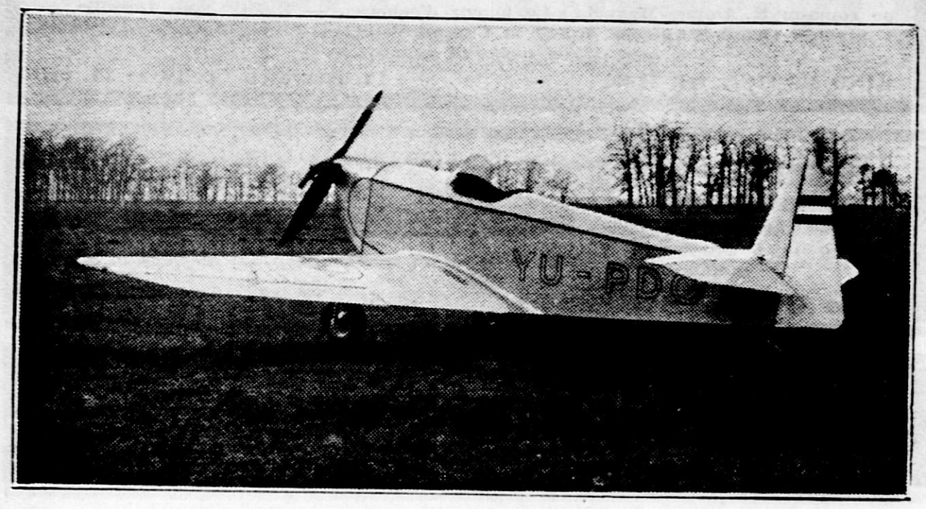

Ljubljana, 1. marca

Prejšnji teden je na ljubljanskem letališču državna komisija, ki so jo sestavljali letalski major pilot lovec Franjo Djal, kapetan inž. Škulj in inž. Momčilović, pregledovala ter presojala novo sportno letalo »K. S. II. b«, da bi lastniku izdala v smislu pravil mednarodne letalske organizacije (FAI) dokumente za letenje. Član naše redakcije je imel priliko razgovarjati se z lastnikom letala Miroslavom Lavričem, knjigovodjo tvrdke »Induplat«, izdelovalcem letala, pa tudi z znanim našim letalskim konstrukterjem, ki je konstrukter tudi tega letala, dr. inž. A. Kuhljem, univ. profesorjem v Ljubljani, in z dr. S. Rapetom, ki je prvi preizkusil letalo ter ga pripravil za prevzem po državni komisiji.

Lastnik letala je odgovoril na vprašanje, kako dolgo se že zanima za letalstvo in kdaj se je naučil pilotiranja:

Že pred več leti sem si poskušal zgraditi prvič letalo. Že sem dogotovil krila in trup, pa tudi za motor sem se že odločil ter si ga nabavil, ko me je pri sestavljanju letala in pri kontroli obšlo spoznanje, da še tako vestno amatersko delo brez teoretičnega znanja ali vsaj strokovne pomoči ne more biti dovolj za izdelavo letala, ki bi bilo sposobno za letenje, vsaj v smislu zdaj veljavnih predpisov ne. Dasi sem žrtvoval mnogo denarja pa tudi časa, sem se vendar moral sprijazniti z mislijo, da je treba opustiti drzno početje. Toda moji poizkusi so me privedli v zvezo z ljubljanskim Aeroklubom, kjer sem našel razumevanje za svoja stremljenja in pred dvema letoma se mi je tudi nudila prilika učiti se pilotaže na klubskem letalu. Tovariši v šolanju so mi bili Perkon, Kepec, Muršak, Maks Zaloker in drugi. Čim delj sem se učil ter se čutil čedalje bolj sposobnega, tem bolj mu je mučila nepremagljiva želja, da bi imel tudi sam kdaj svoje letalo, ki bi ga sam zgradil. Tudi Zaloker se ni mogel otresti enake želje. Tako je prišlo končno do razgovora s konstrukterjem univ. prof. dr. inž. Kuhljem, ki je z veseljem ustregel najini prošnji ter nama konstruiral lahko enosedežno letalo, da bi vsak sam po teh načrtih uresničil svoje želje. Tako se je začelo. Dve leti sem kot amater žrtvoval ves prosti čas za izdelovanje letala, ki ga zdaj vidite tu. Strokovne moči so mi res pomagale, toda v glavnem je letalo delo mojih rok.

Letalo bom uporabljal najprej za vežbanje v letenju, pozneje se ga pa bom tudi posluževal za potovanja, ki so v zvezi z mojo službo v Jaršah. Zelo se že veselim časa, ko bom lahko poletel v Novi Sad, Beograd, Zagreb, ali kamorkoli že. In konec bo noči brez spanja v železniških vagonih... Z letalom bom opravil pot zelo hitro, saj doseže 145 km na uro, a na 100 km porabi le 7 do 8 litrov bencina, kar pač kaže, da bo tudi zelo ekonomično prometno sredstvo.

Upošteval sem izkušnje, ki sta jih imela s svojimi letali Zaloker in Svetozar Hribar, zato si nisem nabavil izredno cenenega francoskega motorja, čeprav sem se težko odločil za dražji motor, kajti denar pri vsem tem zame ni bil postranskega pomena. Kupil sem dobro znan motor češke tovarne Kolben & Danek »Praga B«, ki razvija 40 ks.

Dr. inž. Anton Kuhelj je odgovoril na vprašanje po svojih izkušnjah kot letalski konstrukter:

Ista tipa letala, kakršno vidite tu — ta je le nekoliko izboljšana na podlagi izkušenj, ki smo jih imeli s prvencem, ki ga je zgradil Zaloker — je že letela pred poldrugim letom in se je po zatrdilu pilotov prav dobro obnesla. Tisto letalce je bilo prvo zgrajeno po mojih načrtih. Iz razvoja sportnega letalstva pri nas v polpretekli dobi ste lahko sprevideli, da je bilo že precej poizkusov v izdelovanju letal. Tako sem kmalu po tistem letalcu konstruiral letalo, namenjeno za akrobacije. Nastal je dvokrilec, ki ga vidite v letalski lopi. Ker so bili stroški lahko nekoliko večji, je bilo letalo tudi bolj moderno opremljeno in ga po zatrdilu pilotov lahko uvrstimo na prvo mesto konstrukcij iste kategorije pri nas, kosa se pa tudi z najbolj modernimi podobnimi letali drugih držav. Tretja in najmlajša je konstrukcija malega enosedežnega letala s kabino, čigar prototip smo preizkušali jeseni, a se nam je žal razbilo zaradi defekta francoskega motorja, tako da smo morali zdaj zopet začeti od kraja.

Na vprašanje, ali pripravlja zopet kakšen načrt, je odgovoril:

Ko bi človek imel nekoliko več časa in ko bi dan ne bil samo 24 ur dolg, bi se lotil marsičesa. Tako se pa za konstrukcije letal lahko zanimam le v redko prostem času ter mnoge zamisli ostanejo neuresničene...

Dr. S. Rape je povedal marsikaj zanimivega na vprašanje po izkušnjah »probnega pilota«:

No, tako daleč še nismo, da bi se smel prištevati med probne pilote, čeprav sem od časa do časa opravil prve polete na novih letalih. Pravi probni pilot pa ima precej več glavobola in skrbi, dasi zanimanje za stvar in poseben čar preizkušanja novega letala odtehtata precejšnjo mero nevarnosti, ki je v zvezi z letenjem na nepreizkušenem letalu. Poklic probnega pilota je namreč vletenje novih letal po naročilu tovarne, jaz sem pa samo dober znanec konstrukterja in njegov prijatelj, poznam njegove nazore v konstrukciji in njegovo pedantnost v preračunavanju zdržnosti letala. Zato pa lahko rečem brez pretiravanja, da sedem v njegov prototip ko pride iz delavnice, z enakim zaupanjem v zanesljivost letala, kakor da sem s tem letalom letel že neštetokrat. Ne rečem, da v našem primeru nisem malo tipal pri prvem in drugem poletu; prav rad priznam celo, da sem ostrejše obrate napravil šele, ko sem bil v premem poletu dosegel višino nekaj 100 metrov. Toda ko sem preizkušal letalo, kako reagira na premike krmilja ter sprevidel, da so bile reakcije izredno precizne, mi je splahnela zadnja skrita skrb. Samo letenje po takšnih prvih poizkusih ne zahteva posebnih nalog. Reglaža letala, njegova občutljivost na krmarjenje in kako se obdrži v raznih položajih v zraku — so zdaj že zagotovljeni; nastopa pa druga naloga: preizkušanje letala, če ustreza namenom ter nalogam, za katere je bilo konstruirano. Pri tem se mora preizkusni pilot vživeti v sposobnosti pilota, ki bo upravljal letalo ter prav za prav odmisliti svoje bogate izkušnje. Napraviti je treba celo nekatere napake, ki bi jih napravil manj izkušen pilot, a pri tem paziti na reakcije letala. Ta del preizkušanja morda ni niti nevaren, a je najvažnejši izmed vseh poizkusov, saj od točne ocene ob tej priliki zavisi varnost bodočega uporabljanja letala. Posebno važno je, da letalo ni zgrajeno le za redke virtuoze, temveč za povprečne letalce, saj letenje ni več le domena izvoljencev. — Naše letalce je produkt izkušenj konstrukterja in lahko rečem, da ni naključje, da na njem ni bilo treba napraviti od prvega poleta doslej nobenega popravila in spremembe. S poizkusi, ki sem jih napravil, sem izredno zadovoljen. Letalo lahko vodite z dvema prstoma, pa se pokori sleherni vaši želji in še kdaj nepoliko pregrobo ravnate z njim, se sicer zrevoltira, a ga lahko kmalu zopet pomirite. Lastnik je svojega dela lahko vesel, konstrukter pa upravičeno ponosen nanj.

Člana komisije, inženjerja, sta končala pregled ter soglasno ugotovila, da je izdelava izvrstna ter povsem ustreza predpisom. Motor je bil v pogonu in v letalo je sedel letalski major pilot lovec Fr. Djal. Po kratki preizkušnji motorja na tleh so odstranili zavore pred letalom. Po kratkem drsenju po zemlji in nekaj strumnih obratih, da je pilot spoznal, kako reagirajo krmila tudi pri manjši brzini ter trenju na zemlji, se je že dvignil rep letala in kmalu so se odtrgala od zemlje še kolesa. Preizkušnja letala v zraku pred drugo instanco se je začela. Pilot se je nekajkrat dvignil, pa zopet spustil do zemlje, krožil je pod nebom cele pol ure, nakar je vesel pristal in z zanimanjem smo čakali njegove sodbe. Čim je izskočil iz letala, že je zaklical: Izvrstno! Presenečen sem nad izredno posrečenim letalom! Vse je brez napake, dovolite, da čestitam konstrukterju in lastniku!

Letalo ima imatrikulacijski znak YU—PDO in je sprejeto med domača sportna letala.

Iz Novega mesta

— **Rejenček je prišel ob roko.** Posestnica Potočar Ana v Stari vasi ima 10 let starega rejenčka Antona Cvelbarja. Pri igri z vaškimi otroki je odšel deček na domači pod, kjer stoji težka slamoreznica. Otroci, ki so prihiteli za dečkom na pod, so pričeli vrteti veliko slamorezničnо kolo z noži. Pri tem nevarnem igranju je mali Cvelbar vtaknil med nože levo roko, ki so mu jo noži odrezali pod zapestjem.

— **Dober zet.** Z zlomljeno levo ključnico je dospel v bolnico usmiljenih bratov 79-letni užitkar Janez Pleško iz Gotne vasi. Starček je izpovedal, da mu je poškodbo prizadejal njegov zet Janez Zore, ko ga je v prepiru vrgel ob tla.

— **Pri podiranju dreves** se je težko ponesrečil 30letni France Kirn, doma iz vasi Šnaver pri Dobrniču. Že podsekana bukev se je naglo zrušila. Debelo vejevje je Kirna zadelo na glavo in mu prizadejalo nevarno rano.

Iz Kranja

— **Športni klub »Kranj«** bo imel v soboto 4. marca t. l. ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Stare pošte« svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika in ostalih funkcionarjev. 2. volitve novega odbora. 3. določitev članarine. 4. slučajnosti. Športniki, udeležba na obč. zboru je vaša dolžnost.

Mussolinijeva desna roka

je šef tajne policije Arturo Bocchini, izboren organizator in policist

Okrogel možic trdih potez in dvojne brade hiti vsako jutro v Rimu v vladno poslopje. Tam odide po stopnicah v prvo nadstropje in vstopi v sobo nenapovedan. V tej sobi sedi Mussolini za široko, krasno rezljano mizo. Prišlec pozdravi Mussolinija s fašističnim pozdravom, potem pa začne čitati svoje poročilo. Mussolini ga pazljivo posluša tu pa tam si kaj zabeleži in ko je poročilo končano mu začne zastavljati vprašanja. Debeluhasti možiček odgovarja na vsako vprašanje hitro, ne da bi se ozrl na svoje beležke. Ima namreč čudovit spomin. Spominja se imena in obrazov vsakega človeka, ki ga je le enkrat videl v življenju, in iz rokava iztrese celo vrsto številk kar tako na pamet.

Zna tudi na tisoče drugih stvari. Pozna priljubljeno kavarno te in te ministrove gospe ve koliko znaša plača tega ali onega uslužbenca ima posebno kartoteko, polno prepisov ljubavnih pisem visokih gospodov in dam, korespondence politikov, diplomatov in trgovcev. Njegovi vohuni so razkropljeni po vseh družabnih slojih in možic ima v malem prstu vse italijansko javno mnenje. On in njegovi sotrudniki prinašajo Mussoliniju dragocene in obširne informacije, po katerih se ravnajo vsi njegovi sklepi v notranji in mednarodni politiki. V Rimu se odkrito govori o tem, da je bil ta debeluhasti možic tisti, ki je njegovo poročilo napotilo Mussolinija da se je odločil za vojno z Abesinijo. On je tudi svetoval Mussoliniju naj se ne vmešava v sudetske zadeve.

Ime tega vplivnega moža, ki je že 20 let šef italijanske policije je Arthur Bocchini. On odgovarja za Mussolinijevo osebno varnost njemu je poverjena skrb za vzdrževanje notranjega miru in reda. Njegova naloga je poleg tega odkrivanje protifašističnih zarot in kaznovanje zarotnikov. Nič ne ostane prikrito očem njegove tajne politične policije, strahu in trepeta nasprotnikov fašizma, znane OURE.

Mnogi fašistični funkcionarji so že prišli v nemilost, samo Bocchini je ostal na svojem mestu. Pojasnilo je tukaj enostavno. Bocchini je ustvaril ogromen policijski aparat, neverjetno gibčen in iznajdljiv. Nihče drugi bi ne mogel zdrževati tega aparata, tako kakor ga vzdržuje on. Mussolini ga visoko ceni, saj vzorno bdi nad njegovo osebnostjo. Mussolini je srečno prestal že več poskušenih atentatov in v vsakem takem primeru je bil zamenjan šef policije. Po zadnjem atentatu je Mussolini sklenil reorganizirati svojo tajno policijo in njegov tajnik mu je priporočil Bocchinia, ki je bil takrat policijski ravnatelj v Genovi. Čim je prišel Bocchini na čelo politične policije, so atentati prenehali. Policija je bila pomlajena z mladimi fašisti in uvedene so bile najmodernejše metode. Atentatorji niso imeli niti časa zgrabiti za orožje, ko jih je že dosegla dolga Bocchinijeva roka. Razen boja proti fašistični opoziciji ima Bocchini še eno nalogo, namreč čiščenje v lastnih vrstah. Kakor vsaka revolucionarna stranka ima tudi fašistična v svojih vrstah mnogo pustolovcev, ki komaj čakajo na priložnost, da bi obogateli. Bocchini je nastopil tudi proti najvplivnejšim možem v stranki, če je bil prepričan o njihovi krivdi.

Med neprecenljive Bocchinijeve zasluge za italijansko državo moramo prištevati tudi njegovo tajno politično policijo. Fašisti radi primerjajo svojo OURA z angleško Inteligence Service, dočim jo primerjajo nasprotniki fašistične stranke s sovjetsko GPU. OURA je precizen policijski aparat, znan le redkim ljudem. Mnogo več je javnost o šefu tega aparata Bocchiniu. Mož rad dobro živi in zna ceniti lepote v vseh njenih oblikah. Šef italijanske tajne policije ni samo izboren organizator in genialen policist, temveč ima tudi dober okus.

Revija najmodernejšega orožja

150 članov zgornje in spodnje zbornice angleškega parlamenta je pozvalo vojno ministrstvo v veliko vojaško taborišče v Aldershotu, kjer so jim pokazali najmodernejše tanke in topove angleške armade. Izmed 11 vrst tankov, ki so defilirali mimo članov parlamenta, je sedem tajnih. Teh tankov javnost sploh še ni videla. Ena vrsta je tako popolna, da pomeni temeljit preokret v dosedanji konstrukciji tega orožja.

Članom parlamenta so pokazali tudi nov protiletalski top, ki je vzbudil med njimi veliko pozornost. Revija najmodernejšega orožja naj bi pokazala velik napredek v angleški oborožitvi, ki gre zadnje čase vedno hitreje svojo pot. Člani parlamenta so videli vseh 60 vrst orožja. Končno je nastopilo še letalstvo. Najmodernejša bojna letala so pri hitrosti 400 km na uro neprestano vzdrževala brezžično zvezo z zemljo. Izkušeni piloti so pokazali, kako je treba v vojni sovražnika zasledovati in obstreljevati. Tudi fotografiranje med poletom je prišlo do polne veljave. Revija je pokazala, da je angleška obramba na višku, in da se Angliji ni treba bati, da bi jo sovražna vojska presenetila.

OTROK NA IZPREHODU

Jurček gre z očetom po parku. Na klopici sedita dva zaljubljenca in se poljubljata.

—Poglej očka — pravi Jurček, ta dva igrata kino.

Ptica požiralec

To je noj, o katerem čitamo v vsakem življenjepisu, da požira kamenčke, da bi bolje prebavljal. To se tiče nojev, živečih prosto v naravi. Odkar so pa jeli gojiti te ptice radi perja na posebnih farmah, so izkušnje napredovale z domačimi noji, ki požirajo namreč vse kar dobe in v njihovih želodcih so našli že najrazličnejše predmete v velikih množinah. Tako poroča neki afriški list, da so našli v želodcu ubitega domačega noja štiri kilograme raznih neprebavljivih predmetov, kamenčkov, peska, cunj, koščke železa, kovanega denarja, glavnikov, ključev, gumbov itd. V želodcu nekega drugega noja so našli zanimivo zbirko: skledico, klopčič preje, velik gumb, gumijasto žogo, sedem kapic od pivskih steklenic in podobno.

Kako naj si pojasnimo nagnjenje nojev k požiranju neprebavljivih in večinoma trdih predmetov? Kako pospešujejo ti predmeti prebavo? Noj ima en del želodca zelo mišičast. Če pridejo vanj trdi predmeti s hrano, deluje želodec kakor mlinček. Trdi predmeti se v želodcu dotikajo in zmeljejo med seboj hrano. Deloma vidimo ta pojav tudi pri kurah in nekaterih drugih ptičah, ki tudi požirajo pesek ali kamenčke. Da pa požirajo noji tudi mehke predmete kakor cunje, žoge in podobno, to se pojasnuje z njihovo požrešnostjo, ki ne dovoljuje dovolj časa, da bi razločili mehke predmete od trdih.

Jadranski večer v Kranju

Kranj, 1. marca

V petek je priredil podmladek Jadr. straže na drž. real. gimn. lepo prireditev za propagando našega morja. Prireditve se je udeležilo mnogo uglednih meščanov, zlasti pa starši in gimn. mladina. Pestri spored večera je otvoril gimn. pevski zbor z državno himno, nakar je predsednik podmladka dijak Slapar nagovoril navzoče in jim tolmačil potrebo ljubezni do morja. Sledila je posrečeno izvajana znana pesem »Bučí morje Adrijansko« moškega zbora s spremljavo orkestra. Orkester, sestavljen iz mlajših dijakov, je prav dobro uvežban, kar je dokazal tudi s samostojno točko »Tamo daleko«. Kvartet, ki je nastopil s skladbami Mozarta in Beethovna, je žel s svojim preciznim in dovršenim izvajanjem splošno odobravanje. Prav gotovo je bila ta točka ena najboljših. Kvartet je dokazal, da bi se dalo med gimn. mladino najti še veliko torišče za glasbo, seveda pa je potrebna splošna podpora in pa idealen voditelj, ki bi mladino navajal z ljubeznijo h glasbi. Še pred enim letom smo videli nastopati mlade harmonikarje na tej prireditvi jih ni bilo. Menda ni ves trud, ki so ga imeli vzgojitelji s harmonikarji zastonj? Vsekakor bo treba tudi za ta inštrument dvigniti zanimanje med našo mladino. Recitacija, ki je bila tudi na sporedu, ni dosegla svojega namena. Kot poslednja točka je sledilo predavanje g. prof. Polenca s skioptičnimi slikami »Življenje v Jadranu«. G. prof. Polenec je postal v kratkem času popularen predavatelj in tudi tu ni zatajil. Poljudno in zelo zanimivo je govoril o bitjih v morju, ob obali, v globočini in na površju morja. Svoja izvajanja je poživljal z dogodbicami iz življenja na suhem, s skioptičnimi slikami pa je še bolj nazorno tolmačil čudovito življenje živalic v morjih.

Vsa prireditev je bila odlično pripravljena, želeli bi le, da bi se taki večeri prirejali večkrat v letu. S tem bi se naša mladina naučila nastopati pred publiko, kar ji bo nedvomno koristilo, obenem pa bo imela naša javnost priliko videti, kaj se dela v naših zavodih tudi poleg rednega pouka. Prireditelj kakor občinstvo morata biti z uspehom jadranskega večera prav zadovoljna.

Naročajte, čitajte in širite »Slovenski Narod«!

E. Kirchberger 15

„Pot čez mrliče"

vohunski roman

X.

Povelje iz Centrale

Inženir Samek je stanoval sredi mesta. To je bilo zelo dobro premišljeno. Človek, ki bi si bil najel stanovanje kje na nabrežju, bi moral biti že zaradi tega sumljiv.

Veselih misli se je vračal domov. Ni ga motilo, da ima ravnatelj tovarne o njem nekakšne vesti. Mnogo itak ni mogel vedeti. Pa tudi če bi vedel — sreča — sreča!

Najraje bi se bil kar na ulici zasmejal! tako je bil zadovoljen. Kar se je zaletel v neko dekle, ustavil se je in počil v smeh. Dekle — bilo je prav čedno — se je tudi zasmejalo. Gizdalinsko jo je vščipnil v lice in dejal glasno:

— Počakajte me ob desetih pred kavarno Steiner. — In odšel je, ne da bi se bil ozrl. Dekle se glavo in nadaljevalo svojo pot.

je začudeno ozrlo za njim, potem je pa dvignilo

Stari delavec, ki je bil zaslišal te besede, je hitro krenil v stransko ulico, da bi bil čim prej doma. Doma se je preoblekel in najedel ,ob desetih je pa odšel k Steinerju.

Samek se je ozrl šele pri svojem stanovanju.

— Saj sem pričakoval, da mi bo šel na to limanico, ko ni nikjer več videl svojega zasledovalca.

Hitro je odšel po stopnicah gori in se ustavil pred svojim stanovanjem. Že je hotel vtakniti ključ v ključavnico, ko je v naslednjem trenutku prisluhnil in zbistril pozornost.

Nekdo je še v mojem stanovanju, ali pa je bil, — je pomislil, ko si je ogledal gornjo luknjico v ključavnici. Mala zaklopka ni bila na svojem mestu. Samo on jo je znal postaviti tako točno, da se je krila z zelo tenko zarezo, označeno z iglo v kovini. Zaklopka v ključavnici je bila potisnjena nekoliko navzgor.

Odločno je pritisnil na kljuko. Zaklenjeno.

Torej je nekdo bil v mojem stanovanju, — je pomislil hitro in odklenil. Odšel je skozi predsobo in prižgal luč.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Upam, da niste mislili, da puščam na svojih obiskih vrata odprta, — se je začul glas.

Naglo se je obrnil. Nasproti njemu je sedela v njegovem naslanjaču ženska — značka BZ11.

Samek nikakor ni pokazal svojega začudenja. Stopil je k oknu in spustil zastore. Šele potem je sedel. Radovedno je ogledoval žensko pred seboj.

— Ali so vas poslali? — je vprašal.

— Da. Prihajam naravnost iz centra, — je odgovorila in mu puhnila oblaček cigaretnega dima naravnost v obraz.

Občudoval je to žensko. Bila je naravnost sijajna. Še nikoli je ni videl razburjene, čeprav je bil sam vpričo nje že zelo razburjen. Spominjal se je tiste noči, ko je hladnokrvno vodila umik iz Libenske ulice in čeprav so imeli takrat za petami praško policijo, je sklenila vrniti se po papir, ki ga je držal oni onesveščeni mož v roki.

In na tistem papirju je bila samo značka BZ 11, ki bi nikomur ničesar ne povedala. Bila je izredno oprezna.

— Navdušen sem — damski obisk pri meni, je poskusil pošaliti se.

Hladno ga je pogledala.

— Ne govorite neumnosti. Dam vam navodila, vi se pa ob pol desetih pripravite in odidite k Steinerjevi kavarni na svoj sestanek.

— Kako veste to?

— Bila sva dva, ki sva vam sledila iz tovarne. Verujem v boga, da nas ni bilo več, — je pripomnila pomembno.

— Saj vendar veste, da je bil to samo moj trik.

— Seveda vem, — je dejala nestrpno, — toda meni je ta trik zelo dobro služil, vsaj tu ne bom imela vohunov za petami.

— Imenitno. Preidiva torej k stvari. Kakšna so nadalina navodila?

— Šef hoče imeti v treh dneh načrte v rokah, — je odgovorila mirno in mu vprašujoče pogledala v oči.

— V treh dneh! To ni mogoče! — je vzdihnil.

— Seveda je mogoče, če se lotite tega posla vi. Imeli boste pomočnika.

— Toda ..

— Nobenega toda. Sicer pa, pol desetih je že — pojdite.

Hladno se je priklonil, vzel klobuk in rokavice ter stopil k vratom.

— Čujte, — se je začul glas za njim.

Ozrl se je. To ni bila značka BZ11. Ta ženska, ki je nervozno trgala prt na njegovi mizi, je bila naenkrat tako izpremenjena.

— Nerada delam to, oprostite, če sem bila morda groba — opozarjam vas, da je to nevarno, toda doktor čaka.

— Torej je to interes vašega doktorja? — je vprašal posmehljivo.

— Da. Toda tudi vaš in moj in vsega naroda...

— Hm, — je zamrmral in se neodločno ustavil pred vrati. Potem je pa še enkrat pritisnil na kljuko, kakor da se je nečesa domislil in odšel je. Vrata je zaklenil za seboj. Ženska, ki je v sobi, bo znala odpreti vrata in mož, ki prisluškuje eno nadstropje više — če je sploh tam — mora imeti vtis, da je bil v svojem stanovanju sam.

Eno nadstropje više ni bilo moškega. Tam je bila ženska.

Tam je bila ženska, ki je ni bilo mogoče kar tako pretentati. Bila je tretja, ki je sledila inženirju Sameku iz tovarne. Prag je prestopila šele, ko je BZ 11 smuknila na hodnik. Ženska, ki jo je zasledovala, ni bila neumna. Zdelo se je, da je bila pripravljena na možnost, da bo zasledovana tudi tu.

Med njo in Heleno je bila razdalja enega nadstropja, vendar je pa zadoščalo ,da je Helena odhitela pred hišo in opazila velik sivozelen voz, oddaljujoč se proti drugemu koncu ulice. Vsako nadaljnje zasledovanje bi bilo zaman. Helena je naglo odhitela čez več ulic in smuknila v nizko vilo na kraju mesta.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani